

To zestawienie informacyjne zostało opracowane we współpracy z Radą Notariatów Unii Europejskiej (CNUE).

1 W jaki sposób dokonuje się rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (testament, testament wspólny, umowa dotycząca dziedziczenia)?

Sprawy związane z dziedziczeniem reguluje kodeks spadkowy (40/1965). Testament stanowi jedyną dopuszczalną formę rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci. Testament sporządza się na piśmie w obecności dwóch świadków, którzy stawili się jednocześnie. Spadkodawca musi podpisać testament po jego sporządzeniu lub potwierdzić autentyczność wcześniej złożonego przez siebie podpisu. Świadkowie są zobowiązani do poświadczenia testamentu przez złożenie podpisów po złożeniu podpisu przez spadkodawcę lub po potwierdzeniu przez spadkodawcę autentyczności wcześniej złożonego podpisu. W niektórych wyjątkowych sytuacjach testament ustny również może być wiążący.

Dopuszcza się także możliwość sporządzenia testamentu wzajemnego, który w większości przypadków jest testamentem sporządzanym przez małżonków w celu przeniesienia prawa własności pomiędzy nimi. Testamenty wzajemne podlegają takim samym wymogom formalnym jak pozostałe rodzaje testamentów. Przepisy dotyczące testamentów wzajemnych sporządzanych przez małżonków mają również zastosowanie do testamentów wzajemnych sporządzanych przez osoby pozostające w zarejestrowanym związku partnerskim.

2 Czy należy ten dokument zarejestrować, a jeżeli tak, w jaki sposób?

Organy fińskie nie prowadzą rejestru testamentów.

3 Czy istnieją jakieś ograniczenia dotyczące rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (np. zachówek)?

Swoboda testowania podlega ograniczeniu na korzyść bezpośrednich zstępnych i małżonka spadkodawcy. Bezpośredni zstępni i dzieci przysposobione, a także ich zstępni są uprawnieni do zachowku. Zachówek odpowiada połowie wartości udziału spadkowego przypadającego danemu spadkobiercy zgodnie z ustawową kolejnością dziedziczenia.

Małżonek jest również chroniony przed pominięciem w testamencie sporządzonym przez małżonka, który zmarł jako pierwszy. Małżonek pozostający przy życiu może zatrzymać całość spadku po zmarłym małżonku, chyba że bezpośredni zstępny wystąpi o dział spadku lub testament sporządzony przez spadkodawcę stanowi inaczej. Małżonek pozostający przy życiu może jednak zawsze zachować wspólny dom małżonków jako własność niepodzielną oraz zwykle urządzenia gospodarstwa domowego, chyba że sam jest właścicielem nieruchomości, w której może zamieszkać.

4 W przypadku braku rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci – kto jest uprawniony do dziedziczenia i w jakich częściach?

Głównymi spadkobiercami są bezpośredni zstępni, którzy dziedziczą w częściach równych. Jeżeli dziecko spadkodawcy zmarło, zstępni tego dziecka dziedziczą w jego miejsce, przy czym każda gałąź rodziny otrzymuje taki sam udział spadkowy.

Jeżeli spadkodawca pozostawał w związku małżeńskim, ale nie pozostawił żadnych bezpośrednich zstępnych, spadek dziedziczy małżonek pozostający przy życiu. Zarejestrowani partnerzy dziedziczą na takich samych zasadach jak małżonkowie.

Jeżeli spadkodawca nie pozostawił żadnych bezpośrednich zstępnych i nie pozostawał w związku małżeńskim w chwili śmierci, rodzice spadkodawcy dziedziczą spadek po połowie. Jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie żyje, przypadający mu udział spadkowy dzieli się między braci i siostry spadkodawcy. Jeżeli brat lub siostra spadkodawcy nie żyją, zstępni brata lub siostry dziedziczą w jego miejsce, przy czym każda gałąź rodziny otrzymuje taki sam udział spadkowy. W przypadku gdy rodzeństwo lub zstępni rodzeństwa nie żyją, ale jedno z rodziców spadkodawcy pozostaje przy życiu, to z rodziców dziedziczy całość spadku.

Jeżeli żaden ze wskazanych powyżej spadkobierców nie przeżył spadkodawcy, rodzice ojca i matki spadkodawcy dziedziczą całość spadku. Jeżeli nie żyje którekolwiek z dziadków spadkodawcy ze strony ojca lub matki, udział spadkowy przechodzi na dzieci tej osoby. Rodzeństwo cioteczne/stryjeczne nie jest uprawnione do dziedziczenia.

5 Jaki organ jest właściwy:

5.1 w sprawach dziedziczenia?

Za kwestie związane z zarządem spadkiem odpowiadają różne organy. Spis inwentarza (*perukirja*) będący wykazem składników majątku i długów spadkodawcy należy przesłać do urzędu skarbowego właściwego dla miejsca zamieszkania spadkodawcy w terminie miesiąca od daty jego sporządzenia. O potwierdzenie wykazu osób uprawnionych do dziedziczenia można zwrócić się również do Biura Danych Cyfrowych i Demograficznych (Digi- ja väestötietovirasto) lub, w przypadku Wysp Alandzkich, do miejscowego Departamentu Stanu. Organem właściwym do rozpoznawania spraw związanych z majątkiem spadkowym przechodzącym na własność państwa jest Skarb Państwa. Sąd rejonowy (*käräjäoikeus*) właściwy dla miejsca zamieszkania spadkodawcy jest właściwy do rozpoznawania wszelkich spraw związanych z dziedziczeniem.

5.2 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu spadku?

Spadek można przyjąć poprzez faktyczne wejście w posiadanie określonego majątku. Spadkobierca może również złożyć odrębne oświadczenie o przyjęciu spadku. Jeżeli spadek został już podzielony, spadkobierca lub spadkobiercy powinni złożyć oświadczenie o przyjęciu spadku. Jeżeli nie dokonano działu spadku, oświadczenie powinna złożyć osoba zarządzająca spadkiem. Oświadczenie takie można również złożyć w sądzie.

Oświadczenie o odrzuceniu spadku jest dobrowolne, przy czym należy je złożyć w formie pisemnej. Oświadczenie o odrzuceniu spadku może złożyć spadkobierca lub spadkobiercy, zarządca spadku, osoba dokonująca działu spadku (*pesänjakaja*), wykonawca testamentu lub zstępny wstępujący w prawa zmarłych spadkobierców. Aby odrzucenie spadku było skuteczne wobec wierzycieli informujących o zamiarze zajęcia spadku, spadkobierca powinien albo powiadomić zarządcę masy spadkowej o odrzuceniu spadku, albo złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku w Biurze Danych Cyfrowych i Demograficznych (Digi- ja väestötietovirasto) lub, w przypadku Wysp Alandzkich, w miejscowym Departamencie Stanu, tak aby można było je należyście wpisać do rejestru (rozdział 4 § 81 kodeksu egzekucyjnego).

5.3 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zapisu?

Nie przewidziano żadnej określonej formy informowania o zamiarze przyjęcia zapisu. Oświadczenie zapisobiercy skierowane do zarządcy masy spadkowej lub osoby dokonującej działu spadku zostanie uznane za oświadczenie o przyjęciu zapisu, podobnie jak dokonanie odpowiednich czynności związanych z majątkiem spadkowym. Poinformowanie spadkobierców o istnieniu testamentu jest wystarczające do celów powiadomienia ich o zamiarze wykonania praw przysługujących zapisobiercy na mocy testamentu.

Oświadczenie o odrzuceniu zapisu musi zostać złożone na piśmie. Aby było ono skuteczne wobec wierzycieli informujących o zamiarze zajęcia, zapisobierca musi albo powiadomić zarządcę masy spadkowej o odrzuceniu zapisu na piśmie, albo złożyć oświadczenie o odrzuceniu zapisu w Biurze Danych Cyfrowych i Demograficznych (Digi- ja väestötietovirasto) lub, w przypadku Wysp Alandzkich, w miejscowym Departamencie Stanu, tak aby można było je należyście wpisać do rejestru (rozdział 4 § 81 kodeksu egzekucyjnego).

5.4 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zachowku?

Spadkobierca ustawowy musi przedstawić spadkobiercy testamentowemu oświadczenie o przysługującym mu zachowku za pośrednictwem urzędnika dokonującego doręczeń lub w inny możliwy do zweryfikowania sposób w terminie sześciu miesięcy od dnia poinformowania go o testamencie. Roszczenie z tytułu zachowku można również zgłosić, ogłaszając je w dzienniku urzędowym opublikowanym w określonym powyżej terminie, jeżeli roszczenie nie zostało zgłoszone spadkobiercy testamentowemu ze względu na przypuszczenie, że mógłby on unikać powiadomienia o roszczeniu, lub jeśli jego adres jest nieznan.

6 Proszę krótko opisać postępowanie spadkowe na podstawie prawa krajowego, w tym dział spadku i podział składników majątku (w tym informacje, czy postępowanie spadkowe jest wszczynane z urzędu przez sąd lub inny właściwy organ)

W Finlandii organy nie wszczynają postępowania spadkowego z urzędu. Po śmierci spadkodawcy w pierwszej kolejności sporządza się spis inwentarza. Spis inwentarza to dokument zawierający informacje o stanie majątku spadkodawcy; innymi słowy, zawiera on wykaz majątku spadkowego i długów spadkowych. W spisie inwentarza wskazani są również spadkobiercy, a także majątek i zobowiązania małżonka pozostającego przy życiu oraz wspólny majątek i zobowiązania obojga małżonków. Spis inwentarza musi zostać sporządzony w terminie trzech miesięcy od dnia śmierci spadkodawcy, ale urząd skarbowy może przedłużyć ten termin ze szczególnych względów.

Obowiązek sporządzenia spisu inwentarza spoczywa na spadkobiercy, który jest odpowiedzialny za zarząd masą spadkową bądź na zarządcy masy spadkowej lub wykonawcy testamentu. Osoba ta musi wyznaczyć dwie zaufane osoby do sporządzenia spisu inwentarza. Do spisu inwentarza należy załączyć informacje dotyczące powiązań rodzinnych spadkodawcy. W Finlandii akty stanu cywilnego są przechowywane zarówno w rejestrach kościelnych, jak i rejestrach urzędowych, dlatego też z wnioskiem o odpis urzędowy z tych rejestrów można zwrócić się do Biura Danych Cyfrowych i Demograficznych (Digi- ja väestötietovirasto) albo, w przypadku Wysp Alandzkich, do miejscowego Departamentu, albo do parafii, w której zmarły był zarejestrowany. Spis inwentarza należy przekazać fińskiemu urzędowi skarbowemu (Verohallinto) w terminie miesiąca od daty jego sporządzenia.

Po śmierci spadkodawcy spadkobierca testamentowy ma obowiązek przekazać testament spadkobiercom ustawowym za pośrednictwem urzędnika dokonującego doręczeń lub w inny możliwy do zweryfikowania sposób oraz dostarczyć im odpis testamentu poświadczony za zgodność z oryginałem. Aby podważyć testament, spadkobierca ustawowy musi wnieść pozew w terminie sześciu miesięcy od daty powiadomienia go o testamencie.

Do działu spadku można przystąpić dopiero po zakończeniu likwidacji masy spadkowej. Likwidacja masy spadkowej wiąże się z ustaleniem wartości majątku spadkowego, zaspokojeniem wierzycieli spadkodawcy i spłaceniem długów spadkowych oraz potwierdzeniem praw ewentualnych zapisobierców. Na potrzeby likwidacji masy spadkowej spadkobiercy wspólnie zarządzają majątkiem spadkowym, chyba że spadkodawca pozostawił szczególne dyspozycje dotyczące zarządu masą spadkową. Zamiast sprawować wspólny zarząd spadkobiercy mogą wystąpić do sądu o ustanowienie zarządcy masy spadkowej. Po przekazaniu zarządu spadkiem zarządcy spadkobiercy przestają sprawować wspólny zarząd i tracą prawo do podejmowania decyzji w kwestiach związanych ze spadkiem. Obowiązkiem zarządcy jest podejmowanie wszelkich czynności niezbędnych do przeprowadzenia likwidacji masy spadkowej. Po zakończeniu likwidacji zarządca masy spadkowej powinien poinformować o tym spadkobierców i rozliczyć się z zarządem.

Po likwidacji masy spadkowej każdy spadkobierca ma prawo zażądać działu spadku. Jeżeli spadkodawca pozostawał w związku małżeńskim lub w zarejestrowanym związku partnerskim, majątek musi zostać podzielony przed jego działem. Spadkobiercy mogą podzielić spadek w uzgodniony przez siebie sposób. W tym celu konieczne jest sporządzenie aktu działu spadku, który musi zostać następnie podpisany przez spadkobierców i poświadczony przez dwóch bezstronnych świadków.

Istnieje możliwość zwrócenia się do sądu o wyznaczenie osoby dokonującej działu spadku. Ma to zazwyczaj miejsce w przypadku, gdy spadkobiercy nie osiągną porozumienia w kwestii działu spadku. O ile nie postanowiono inaczej, osobą dokonującą działu spadku jest zarządca spadku lub wykonawca testamentu, jeżeli nie jest on spadkobiercą, w przypadku gdy osoby uprawnione do udziału spadkowego zwrócą się do niego o dokonanie działu spadku oraz jeżeli nie wyznaczono żadnej innej osoby do dokonania działu spadku.

Osoba dokonująca działu spadku ma obowiązek wskazać termin i miejsce działu spadku oraz zawiadomić o tym wszystkich spadkobierców w możliwy do zweryfikowania sposób. Osoba dokonująca działu spadku musi upewnić się, że spadkobiercy zgadzają się co do działu spadku. W przypadku osiągnięcia porozumienia spadek dzieli się odpowiednio. W przypadku braku porozumienia osoba dokonująca działu spadku musi podzielić spadek w taki sposób, aby każdy spadkobierca otrzymał jego część. Jeżeli działu spadku nie można dokonać w żaden inny sposób, sąd może zarządzić, na wniosek osoby dokonującej działu spadku, sprzedaż określonych lub – w stosownych przypadkach – wszystkich składników majątku wchodzących w skład masy spadkowej przez osobę dokonującą działu spadku. Osoba dokonująca działu spadku sporządza i podpisuje akt działu spadku (*perinnönjakokirja*). Każdy spadkobierca może podważyć dział spadku przeprowadzony przez osobę dokonującą działu spadku w drodze wytoczenia powództwa przeciwko pozostałym spadkobiercom w terminie sześciu miesięcy od dnia dokonania działu spadku.

7 W jaki sposób i kiedy dany podmiot staje się spadkobiercą lub zapisobiercą?

Zgodnie z prawem spadkobierca (*perillinen*) to osoba, którą wiąże ze zmarłym stosunek pokrewieństwa lub przysposobienia bądź która pozostawała ze zmarłym w związku małżeńskim. Zapisobiercą (*testamentinsaaja*) może być osoba fizyczna albo prawna.

Spadkobiercą ustawowym lub zapisobiercą może być wyłącznie osoba, która pozostawała przy życiu w chwili śmierci spadkodawcy. Wyjątkiem od tej zasady jest dziecko poczęte przed śmiercią spadkodawcy, które urodziło się żywe.

Spadkobierca ustawowy lub zapisobierca, który chce skorzystać z przysługujących mu praw, powinien przyjąć spadek/zapis lub zgłosić roszczenie wobec osoby lub osób, które otrzymały spadek. Jeżeli nie dokonano działu spadku, roszczenie kieruje się do osoby zarządzającej spadkiem. Z roszczeniem można również wystąpić do sądu. Uznaje się, że spadkobierca lub zapisobierca przyjął spadek lub zapis, jeżeli zgodził się zarządzać majątkiem spadkowym samodzielnie albo wspólnie z inną osobą, brał udział w przygotowaniu spisu inwentarza lub w działu spadku lub podjął jakiegokolwiek inne czynności związane ze spadkiem.

8 Czy spadkobiercy odpowiadają za długi spadkowe, a jeżeli tak, na jakich warunkach?

Spadkobierca nie ponosi żadnej odpowiedzialności osobistej za długi spadkodawcy. Spadkobierca, na którym spoczywa obowiązek sporządzenia spisu inwentarza, ponosi odpowiedzialność osobistą za długi spadkodawcy wyłącznie w przypadku, gdy nie wywiąże się z obowiązku przedłożenia spisu inwentarza w wyznaczonym terminie.

Długi spadkodawcy i długi spadkowe zostaną spłacone z majątku spadkowego. Spadkobiercy ponoszą jednak odpowiedzialność osobistą za wszelkie zaciągnięte przez nich długi lub zobowiązania obciążające spadek.

9 Jakich dokumentów/informacji wymaga się zazwyczaj w celu zarejestrowania nieruchomości?

Dokumenty wymagane do zarejestrowania nieruchomości są różne w zależności od tego, czy spadkobierca nabył daną nieruchomość w drodze dziedziczenia ustawowego czy na mocy testamentu. Do wniosku o dokonanie wpisu w rejestrze nieruchomości w następstwie dziedziczenia ustawowego

należy załączyć spis inwentarza, akt działu spadku, informacje dotyczące powiązań rodzinnych spadkodawcy, ewentualnie dokumenty dotyczące podziału spadku oraz dokumenty dotyczące zrzeczenia się zachowku. Wnioskodawca musi również udowodnić, że dział spadku jest skuteczny, załączając do wniosku dokument o przyjęciu spadku podpisany przez wszystkich spadkobierców albo odpowiednio poświadczenie wydane przez sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkodawcy.

Do wniosku o dokonanie wpisu w rejestrze nieruchomości na podstawie testamentu należy załączyć spis inwentarza, informacje dotyczące powiązań rodzinnych spadkodawcy, oryginał testamentu, poświadczenie stwierdzające, że testament może zostać wykonany, oraz dowody potwierdzające, że wszyscy spadkobiercy zostali poinformowani o istnieniu testamentu. W przypadku gdy wykaz osób uprawnionych do dziedziczenia w spisie inwentarza został poświadczony przez Biuro Danych Cyfrowych i Demograficznych (Digi- ja väestötietovirasto) lub Departament Stanu Wysp Alandzkich, do wniosku nie trzeba załączać informacji dotyczących powiązań rodzinnych spadkodawcy.

9.1 Czy wyznaczenie zarządcy jest obowiązkowe czy obowiązkowe na wniosek? Jeżeli jest to obowiązkowe lub obowiązkowe na wniosek, jakie czynności należy podjąć?

Nie jest obowiązkowe wystąpienie z wnioskiem o ustanowienie zarządcy masy spadkowej. W przypadku złożenia do sądu wniosku o ustanowienie zarządcy masy spadkowej sąd musi ustanowić zarządcę odpowiedzialnego za zarząd masy spadkowej. Wniosek może złożyć spadkobierca, wykonawca testamentu lub zapisobierca. Składniki majątku wchodzące w skład spadku można również oddać w zarząd zarządcy masy spadkowej na wniosek wierzyciela spadkowego lub wierzyciela spadkodawcy lub na wniosek osoby, która odpowiada za długi spadkodawcy.

9.2 Kto jest uprawniony do wykonania rozrządzenia na wypadek śmierci lub zarządzania masą spadkową osoby zmarłej?

W razie braku dyspozycji testamentowej dotyczącej zarządu spadkiem spadkobiercy sprawują wspólny zarząd nad spadkiem. Spadkobiercy mogą również zawrzeć porozumienie w kwestii sprawowania wspólnego zarządu nad spadkiem, uzgadniając, że spadek nie zostanie podzielony do odwołania lub w określonym okresie.

Na mocy postanowienia sądu spadek może zostać oddany w zarząd zarządcy masy spadkowej. W takim przypadku spadkobiercy przestają sprawować wspólny zarząd i nie są już uprawnieni do podejmowania decyzji dotyczących spadku, nawet jednomyślnie.

Spadkodawca może powołać w testamencie konkretną osobę na wykonawcę testamentu. Zadaniem wykonawcy testamentu jest zapewnienie przeprowadzenia likwidacji spadku i wykonanie testamentu. W takich przypadkach wykonawca testamentu zajmuje się kwestiami, które w przeciwnym razie wchodziłyby w zakres obowiązków spadkobierców lub zarządcy masy spadkowej. Powołanie wykonawcy testamentu nie wyklucza ustanowienia zarządcy spadku. Jeżeli spadkodawca powołał w testamencie wykonawcę testamentu, wykonawca pełni funkcję zarządcy masy spadkowej, chyba że istnieją uzasadnione powody przemawiające przeciwko takiemu rozwiązaniu.

9.3 Jakie uprawnienia przysługują zarządcy?

Wspólny zarząd spadkiem stanowi formę sprawowania zarządu na zasadzie jednomyślności, od której można odstąpić wyłącznie w ściśle określonych przypadkach. W przypadku wspólnego zarządu spadkobiercy reprezentują spadek wobec osób trzecich i mogą wspólnie działać w sądzie w charakterze strony pozywającej lub pozwanej w sprawach dotyczących spadku. Jeżeli nie udało się uzyskać zgody wszystkich spadkobierców, można jednak zastosować środki, które są właściwe w sytuacjach niecierpiących zwłoki. Spadkobiercy mogą również upoważnić konkretną osobę do podejmowania czynności związanych ze spadkiem.

Sąd ustanawia zarządcę masy spadkowej, a następnie przekazuje mu dokument, w którym wskazuje spadek objęty zarządem. Uprawnienia zarządcy obejmują wyłącznie spadek, do którego zarządu został on powołany przez sąd. Zarządca masy spadkowej reprezentuje spadek wobec osób trzecich. Ponadto jest uprawniony do działania w sądzie w charakterze powoda lub pozwanego w sprawach dotyczących spadku. Obowiązkiem zarządcy masy spadkowej jest dokonywanie wszelkich czynności niezbędnych do przeprowadzenia likwidacji masy spadkowej. Zarządca ma obowiązek konsultować się ze spadkobiercami w kwestiach, które mają istotne znaczenie dla jednego spadkobiercy lub większej ich liczby. Jednak nawet w takich przypadkach dokonanie czynności przez zarządcę nie jest uzależnione od uzyskania zgody spadkobierców.

Zakres uprawnień wykonawcy testamentu w trakcie likwidacji masy spadkowej zależy od treści testamentu. O ile w testamencie nie postanowiono inaczej, wykonawca testamentu ma takie same uprawnienia jak zarządca spadku.

10 Jakie dokumenty zgodnie z prawem krajowym są zazwyczaj wydawane w toku i na koniec postępowania spadkowego, by poświadczyć status i prawa beneficjentów? Czy mają one szczególnie skutki dowodowe?

Dokumentami potwierdzającymi status spadkobiercy lub zapisobiercy, sporządzanymi w toku postępowania spadkowego, są spis inwentarza i akt działu spadku

Spis inwentarza musi wskazywać spadkobierców ustawowych, majątek spadkowy i długi spadkowe, zapisobierców oraz małżonka pozostającego przy życiu (nawet jeśli taki małżonek nie jest uprawniony do udziału spadkowego).

Akt działu spadku stanowi podstawę przeprowadzenia działu spadku. Dokument ten nie stanowi jednak tytułu wykonawczego, tj. nie może zostać wykorzystany jako podstawa do wszczęcia postępowania w sprawie zajęcia lub jako instrument uprawniający do przekazania zarządu. Wszelkie środki egzekucyjne można podejmować wyłącznie na podstawie odrębnego prawomocnego orzeczenia sądu.

W Finlandii nie jest znana koncepcja formalnej mocy dowodowej dokumentu.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 15/02/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w

tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.